

ESKİŞEHİR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİ KULLANIMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Özgür YILMAZEL¹, Bülent ATMACAN², Sibel YILMAZEL³

ÖZET

Türkiye’de ve tüm dünyada meslek yüksekokulları (MYO), ülkelerin ihtiyaçlarına yönelik mesleklere uygun nitelikli insan gücü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Hızla değişen ve gelişen bilgi teknolojilerinin yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline geldiği çağımızda bilgi teknolojileri eğitiminin yeri ve önemi yadsınamaz. Bu nedenle meslek yüksekokullarının bilgi teknolojileri ile donanımlı nitelikli insan gücünü yetiştirmedeki önemi kritiktir. Bu çalışma Anadolu Üniversitesi’nde (AÜ) eğitim veren Eskişehir Meslek Yüksekokulu’nda (EMYO) okuyan öğrencilerin bilgi teknolojileri konusunda ne derece bilgiye sahibi oldukları ve bu teknolojileri hangi seviyede kullandıklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin sınıfı, cinsiyeti, bilgisayara sahip olma durumları, mezun oldukları lise türü ve öğrenim süresince ikamet türlerinin bilgi teknolojilerini kullanma seviyelerine etkisinin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu’nun büro yönetimi ve yönetici asistanlığı, dış ticaret, emlak ve emlak yönetimi, turizm ve otel işletmeciliği ve pazarlama programlarında öğrenimine devam eden 200 öğrenciye 5’li Likert ölçeğine göre hazırlanmış anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin birinci ve ikinci sınıf olmaları ile bilgi teknolojilerini kullanımları arasında istatistiksel bir ilişki saptanmıştır. Cinsiyet, bilgisayara sahip olma, mezun oldukları lise türü ve öğrenim süresince ikamet türleri ile bilgi teknolojilerini kullanımları arasında istatistiksel bir ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Bilgi Teknolojileri Kullanımı, Öğrenciler

A RESEARCH ON THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES OF ESKISEHIR VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

Vocational schools in Turkey and all over the world are higher education institutions which aim to educate the skilled manpower that are needed by the country’s needed sectors. The rapidly changing and developing information technology is now integral part of our lives. For this reason, the importance of educating qualified human resources equipped with information technology at vocational colleges is critical. This study was carried out to determine the level of information technology usage of students who study at Eskişehir Vocational School (EMYO) of Anadolu University. The aim of the study was to determine whether there is a relationship between students' class, gender, computer ownership, the type of high school they graduated from, their residency type during school and the level of use of information technology. A questionnaire was prepared according to the Likert scale and conducted with 200 students. These students currently study at the office management and managerial assistantship, foreign trade, real estate and real estate management, tourism and hotel management and marketing programs of Anadolu University Eskişehir Vocational School. According to the results of the research, a statistical relationship was found between the first and second grades of students and their use of information technologies. There was no statistical relationship between gender, computer literacy, high school type they graduated and the types of residence and use of information technology during their education.

Keywords: Vocational School, Usage of Information Technology, Students

¹ Doç.Dr., Anadolu Üniversitesi, ozgur@anadolu.edu.tr

² Öğr.Gör., Anadolu Üniversitesi, batmacan@anadolu.edu.tr

³ Öğr.Gör., Anadolu Üniversitesi, syilmazel@anadolu.edu.tr

GİRİŞ

Türkiye’de ve tüm dünyada meslek yüksekokulları (MYO), ülkelerin ihtiyaçlarına yönelik mesleklere uygun nitelikli insan gücü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de mesleki alanda iyi eğitim almış kalifiye işgücü en önemli ihtiyaçlardan biridir. Günümüzde küresel rekabet ve değişim, iş sektöründe en sık kullanılan terimlerden biridir. Bu nedenle değişime uyum sağlayabilen, teknolojiyi takip eden, üretken, çevresiyile iletişim halinde olan, ekip çalışmasına yatkın, mesleki bilgi ve becerilere sahip insan gücünü yetiştiren meslek yüksekokulları önemli görevler üstlenmektedir (Akyurt, 2009 ve İçli, 2007).

Bilgi teknolojileri, bilginin oluşturulması ve bilgiye ulaşılmasını sağlayan araçlar olması özelliği ile günlük yaşantımızın parçası haline gelmiştir. Bengshir, bilgi teknolojileri kavramını şu şekilde tanımlamaktadır: “Bilgi teknolojileri, verilerin kayıt edilmesi, saklanması, belirli bir işlem sürecinden geçirmek suretiyle bilgiler üretilmesi, üretilen bu bilgilere erişilmesi, saklanması ve nakledilmesi gibi işlemlerin etkili ve verimli yapılmasına olanak tanıyan teknolojilerdir” (Bensghir, 1996:39). Özetle bilgi teknolojileri bilginin derlenmesi, işlenmesi ve saklanmasını sağlayan araçlar bütünüdür. Türkiye’de ve tüm dünyada meslek yüksekokulları, ülkelerin ihtiyaçlarına yönelik mesleklere uygun nitelikli insan gücü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Bu nedenle, meslek yüksekokullarından mezun olacak öğrencilerin bilgi teknolojileri konusunda donanımlı olmaları zorunluluğu kaçınılmazdır. Bu alanda durum saptaması yapılması meslek yüksekokullarının derslerine dair içerik güncellemelerine ışık tutacaktır.

Literatürde meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojileri kullanımı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde Köse ve arkadaşları Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören öğrencilerden, bilgisayar sahibi ve internet erişimi olanların diğer öğrencilere kıyasla bilgisayar ve internet kullanımına yönelik daha olumlu tutuma sahip olduklarını görmüşlerdir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre bilgisayar ve internet kullanımına yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. (Köse vd. 2007:52)

Bahar ve Kaya (2013) dört üniversite bünyesinde bulunan meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarını eğitim programları, cinsiyet ve internete bağlanma sıklıkları ile anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını araştırmışlardır. Bayan olup bilgisayarı olmayan ve bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimi düşük olan öğrencilerin bilgisayar teknolojilerine yönelik daha yüksek kaygı taşıdıkları tespit edilmiştir.

Yeşil, Yıldırım ve Tokbaş (2015) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi’nde eğitim veren Söğüt Meslek Yüksekokulu’nun Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı programında okuyan öğrencilerin büro teknolojilerinin kullanımında ne derece bilgi sahibi olduğu ve büro teknolojilerini yeterli derecede kullanıp kullanmadıklarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğrencilerin interneti kolaylıkla kullanabildiğini ve Powerpoint ile sunumlar hazırlayabildikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun ortanın üzerinde yazıcı, tarayıcı kullanabildiği, bilgisayardaki bilgileri pratik olarak tasnif edebildiği ancak Microsoft Excel bilgilerinin Microsoft Word bilgilerine göre daha zayıf olduğu bulunmuştur.

Literatürde meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojileri kullanımı üzerine fazla sayıda çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, mezun olduktan sonra çalışma hayatına atılacak MYO öğrencilerinin çağımızın mutlak gereksinimlerinden bilgi teknolojilerini etkin kullanımlarına yönelik durumlarının araştırılmasıdır. Araştırma sonuçlarının mevcut öğretim programlarının güncellenmesine fayda sağlayacağına inanılmaktadır. Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde bilgi teknolojileri kullanımlarının araştırılması bakımından da özgün nitelik taşımaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojileri konusunda ne derece bilgiye sahibi oldukları ve bu teknolojileri hangi seviyede kullandıklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda şu hipotezler belirlenmiştir:

H₁: 1 ve 2. sınıf öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₂: Cinsiyet, meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkilidir.

H₃: Öğrencilerin kişisel bilgisayarlara sahip olmaları bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkilidir.

H₄: Mezun olunan lise türü bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkilidir.

H₅: Öğrenim süresince ikamet edilen yer bilgi teknolojilerinin kullanım düzeyinde etkilidir.

Araştırmanın evrenini Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. EMYO öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanımına yönelik anket büro yönetimi ve yönetici asistanlığı, dış ticaret, emlak ve emlak yönetimi, turizm ve otel işletmeciliği ve pazarlama programlarında öğrenim gören toplam 200 öğrenciye uygulanmıştır.

Bu çalışmada AÜ EMYO öğrencilerinin bilgi teknolojileri kullanımına yönelik araştırma için veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin ilk kısmı demografik verilerden oluşmaktadır: EMYO bölümü, sınıfı,

cinsiyet, kendisine ait bilgisayarı olup olmadığı, haftada kaç saat bilgisayar başında geçirdiği, öğrenim süresince ikamet türü (aile yanı, yurt, kira). Anketin ikinci kısmı ise meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanımına yönelik sorulardan oluşan 5'li likert tipinde 20 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin ifadelerinde "Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Ortadayım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum" seçenekleri 5,4,3,2,1 şeklinde derecelendirilmiştir. Anketin ikinci kısmında sorulan sorular Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Ankette kullanılan bilgi teknolojileri kullanımı ile ilgili sorular

Soru No	EMYO Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Kullanımı Anket Soruları
1	İhtiyacım olan bilgilere internet üzerinden erişebilirim.
2	Kelime işlemci programında belge oluşturup, resmi yazışma formatına getirebilirim.
3	Başkaları ile paylaştığım kelime işlemci programı dosyamda değişiklikleri izleme özelliğini kullanabilirim.
4	Hesap tablosu programında tablo oluşturarak hücreler arasında formüller yazabilirim.
5	Hesap tablosu programında verilerle grafik çizdirebilirim.
6	Sunu programında sunu hazırlayabilirim.
7	Web sayfası hazırlayabilirim.
8	E-posta uygulamalarını kullanabilirim.
9	Arkadaşlarımla web ortamında ortak çalışma takvimi oluşturabilirim.
10	Bulut ortamında dosya oluşturabilirim.
11	Bulut ortamında hazırladığım dosyaları başkalarıyla paylaşabilirim.
12	İnternette gizli modda tarayıcı açarak şifremi gizleyebilirim.
13	Yazıcı, fotokopi ve tarayıcıyı rahat bir şekilde kullanabilirim.
14	Telefon santrali, faks gibi ofis iletişim cihazlarını rahat bir şekilde kullanabilirim.
15	Bilgisayarım işletim sistemi güncellemelerini kendi başıma yükleyebilirim.
16	Bilgisayarın donanım birim ve parçaları konusunda bilgiye sahibim.
17	Klavye kısa yol tuşlarının kullanımını bilirim.
18	Bilgisayarda sakladığım bilgileri dosyalama ve sınıflandırmayı bilirim.
19	Bilgisayarım eskiyen donanım parçalarını yenileriyle değiştirebilirim.
20	Bilgisayarla ilgili güncel değişimleri takip ederim.

BULGULAR

Güvenirliliğin hesaplanması için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach Alfa katsayısı, soru ya da önerme sayısının ve sorular arasındaki korelasyonların bir fonksiyonudur (Özdamar, 1997).

Tablo 2: Güvenirlilik analizi sonucu

Güvenirlilik Analizi Sonucu	
Cronbach Alpha Değeri	0,916
Soru Sayısı	20

Literatürde 0.8'in üzerindeki bir değer yüksek güvenilir olduğu belirtilmiştir. Çalışmamızda kullanılan anketin alfa değerinin 0,916 olmasından hareketle yüksek güvenilir olduğu görülmektedir.

Araştırmada kullanılan anketin normallik testi Kolmogorov Smirnov yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Normal dağılıma uygunluk testi sonucunda çalışma kapsamında elde edilen verilerin tümünün normal dağılıma uygunluk göstermediği ($p < 0.05$) görülmüştür.

Çalışma bulguları üç bölümde sunulmaktadır. Birinci bölümde ankete katılan öğrencilerin demografik verileri frekans ve yüzde olarak sunulmaktadır. İkinci bölümde anket sorularına ilişkin yanıtların frekans ve yüzde değerleri verilmektedir. Üçüncü bölümde ise çalışmadaki hipotezlere ait bulgulara yer verilmektedir. Çalışma kapsamında öğrencilerin demografik verilerine dair bulgular aşağıdaki şekilde özetlenmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin öğrenim gördükleri EMYO programlarının dağılımı

EMYO Programı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	30	15,0
Dış Ticaret	70	35,0
Emlak ve Emlak Yönetimi	57	28,5
Turizm ve Otel İşletmeciliği	26	13,0
Pazarlama	17	8,5
Toplam	200	100,0

Çalışmanın anketini cevaplayan 200 öğrencinin EMYO programlarına göre dağılımı Tablo 3'te incelendiğinde 30 öğrencinin Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, 70 öğrencinin Dış Ticaret, 57 öğrencinin Emlak ve Emlak Yönetimi, 26 öğrencinin Turizm ve Otel İşletmeciliği ve 17 öğrencinin Pazarlama programında olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre dağılımı

Sınıf	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	99	49,5
2	101	50,5
Toplam	200	100,0

Tablo 4'te gösterildiği gibi çalışmaya katılan öğrencilerden birinci sınıftakiler 99 öğrenci ile örneklemin %49,5'ini, ikinci sınıftakiler 101 öğrenci ile örneklemin %50,5'ini oluşturmaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	99	49,5
Erkek	101	50,5
Toplam	200	100,0

Tablo 5'te raporlandığı gibi çalışmaya katılan öğrencilerden %49,5 oranı ile 99'u kadın, %50,5 oranı ile 101'i erkektir.

Tablo 6: Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımı

Mezun Olunan Lise Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Meslek Lisesi	113	56,5
Anadolu Lisesi	74	37,0
Açıköğretim Lisesi	7	3,5
İmam Hatip Lisesi	5	2,5
Özel Lise	1	0,5
Toplam	200	100,0

Tablo 6'da gösterildiği gibi anketi yanıtlayan öğrencilerden 113'ü (%56,5) Meslek Lisesi, 74'ü (%37) Anadolu Lisesi, 7'si (%3,5) Açıköğretim Lisesi, 5'i (%2,5) İmam Hatip Lisesi, 1'i ise (%0,5) Özel Lise mezunudur.

Tablo 7: Öğrencilerin bilgisayara sahip olup olmadıklarına göre dağılımı

Bilgisayar Sahipliği	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bilgisayara Sahip	146	73,0
Bilgisayara Sahip Değil	54	27,0
Toplam	200	100,0

Tablo 7'de raporlandığı şekilde ankete katılan EMYO öğrencilerinin 146'sı (%73) kendi bilgisayarının bulunduğunu, 54'ü ise (%27) kendilerine ait bilgisayarlarının bulunmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 8: Öğrencilerin haftada bilgisayar başında geçirdikleri süreye göre dağılımı

Haftada bilgisayar başında geçirilen süre (saat)	Frekans (f)	Yüzde (%)
0-5	118	59
6-10	25	12,5
11-15	16	8
16-20	14	7
21-25	8	4
25 ve üzeri saat	19	9,5
Toplam	200	100,0

Çalışmanın anketini yanıtlayan EMYO öğrencilerinin bilgisayar başında geçirdikleri saat verileri Tablo 8'de gösterilmektedir. Buna göre öğrencilerden 118'i (%59) haftada 0-5 saat bilgisayar başında geçirmekteyken öğrencilerden 25'i (%12,5) haftada 6-10 saatini bilgisayar başında geçirmektedir. Öğrencilerden 16'sı (%8) haftada 11-15, 14'ü (%7) ise haftada 16-20 saatini bilgisayar başında geçirmektedir. Haftada 21-25 saatini bilgisayar başında ayıran öğrenci sayısı 8 (%4) ve 25 ve daha fazla saatini ayıran öğrenci sayısı 19 (%9,5)'dur.

Tablo 9: Öğrencilerin öğrenim süresince ikamet ettikleri yerlere göre dağılımı

Öğrenim süresince ikamet türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Aile Yanı	102	51
Yurt	28	14,0
Kira	70	35,0
Toplam	200	100,0

Tablo 9'da gösterildiği gibi çalışmaya katılan öğrencilerin öğrenim süresince ikamet türleri incelendiğinde aile yanında ikamet eden öğrencilerin sayısı 102 (%40), yurttan kalanların sayısı 28 (%14), kiralık evde ikamet edenlerin sayısı 70 (%35)'tir.

Anket sorularına verilen yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 10'da verilmektedir. Buna göre çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun ihtiyacı olan bilgilere internet üzerinden erişebildiği (%51,0), kelime işlemci programında belge oluşturup resmi yazışma formatına getirebildiği (%29,5), sunu programında sunu hazırlayabildiği (%53,0), e-posta uygulamalarını kullanabildiği (%46,5), İnternette gizli modda tarayıcı açarak şifresini gizleyebildiği (%34,0), yazıcı, fotokopi ve tarayıcıyı rahat bir şekilde kullanabildiği (%32), telefon santrali, faks gibi ofis iletişim cihazlarını rahat bir şekilde kullanabildiği (%37), bilgisayarına iletişim sistemi güncellemelerini kendi başına yükleyebildiği (%31,5), bilgisayarın donanım birim ve parçaları konusunda bilgiye sahip olduğu (%31,0), klavye kısa yol tuşlarını bildiği (%35,5), bilgisayarda sakladığı bilgileri dosyalama ve sınıflandırmayı bildiği (%42,0) ve bilgisayarla ilgili güncel değişimleri takip ettiği (%54) görülmektedir.

Başkaları ile paylaştığı kelime işlemci programı dosyasında değişiklikleri izleme özelliğini kullanabilme oranı 'ortadayım' seçeneği ile %36 oranındadır. Benzer şekilde 'ortadayım' seçeneğinin en yüksek oranda olduğu sorular arasında hesap tablosu programında tablo oluşturarak hücreler arasında formüller yazma (%73), hesap tablosu programında verilerle grafik çizdirebilme (%73), web sayfası hazırlayabilme (%50), arkadaşları ile web ortamında ortak çalışma takvimi oluşturabilme (%76), bulut ortamında dosya hazırlama (%69) ve bulut ortamında hazırladığı dosyaları başkaları ile paylaşabilme (%62) olarak görülmektedir. Buna göre öğrencilerin hesap tablosunda formül yazma gibi ileri düzey kullanımda, bulut ortamında dosya işlemleri yapabilme, ortak takvim kullanma gibi yeni nesil teknolojiler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündükleri sonucuna varılabilir.

Öğrencilerin bilgisayar donanım birim ve parçaları konusunda bilgi sahibi olmalarını 'Ortadayım' şeklinde yanıtlayan öğrenci oranı diğer seçenekler arasında en yüksek orana sahiptir (%31,0). Benzer şekilde, bilgisayarın eskiyen donanım parçalarını yenileri ile değiştirme sorusuna yanıt olarak 'Ortadayım'ı seçenlerin oranı %25,0 ile diğer seçenekler arasında en yüksek orana sahiptir. Dolayısıyla, çalışmaya katılan öğrencilerin bilgisayar donanımı konusunda kendilerinin yeterli olmadığını düşündükleri sonucuna varılabilir.

Tablo 10: Öğrencilerin bilgi teknolojileri kullanımı ile ilgili sorulara verdiği yanıtların frekans ve yüzde analizleri

No	Soru Açıklaması	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ortadayım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	İhtiyacım olan bilgilere internet üzerinden erişebilirim.	14	7,0	5	2,5	15	7,5	64	32,0	102	51,0
2	Kelime işlemci programında belge oluşturup, resmi yazışma formatına getirebilirim.	13	6,5	19	9,5	54	27,0	55	27,5	59	29,5
3	Başkaları ile paylaştığım kelime işlemci programı dosyamda değişiklikleri izleme özelliğini kullanabilirim.	11	5,5	31	15,5	72	36,0	53	26,5	33	16,5
4	Hesap tablosu programında tablo oluşturarak hücreler arasında formüller yazabilirim.	22	11,0	34	17,0	73	36,5	38	19,0	33	16,5
5	Hesap tablosu programında verilerle grafik çizdirebilirim.	19	9,5	24	12,0	73	36,5	43	21,5	41	20,5
6	Sunu programında sunu hazırlayabilirim.	10	5,0	9	4,5	31	15,5	44	22,0	106	53,0
7	Web sayfası hazırlayabilirim.	39	19,5	45	22,5	50	25,0	29	14,5	37	18,5
8	E-posta uygulamalarını kullanabilirim.	11	5,5	9	4,5	31	15,5	56	28,0	93	46,5
9	Arkadaşlarımla web ortamında ortak çalışma takvimi oluşturabilirim.	18	9,0	39	19,5	76	38,0	38	19,0	29	14,5
10	Bulut ortamında dosya oluşturabilirim.	16	8,0	55	27,5	69	34,5	30	15,0	30	15,0
11	Bulut ortamında hazırladığım dosyaları başkalarıyla paylaşabilirim.	18	9,0	56	28,0	62	31,0	32	16,0	32	16,0
12	İnternette gizli modda tarayıcı açarak şifremi gizleyebilirim.	20	10,0	30	15,0	43	21,5	39	19,5	68	34,0
13	Yazıcı, fotokopi ve tarayıcıyı rahat bir şekilde kullanabilirim.	5	2,5	20	10,0	50	25,0	61	30,5	64	32,0
14	Telefon santrali, faks gibi ofis iletişim cihazlarını rahat bir şekilde kullanabilirim.	5	2,5	16	8,0	42	21,0	63	31,5	74	37,0
15	Bilgisayarım işletim sistemi güncellemelerini kendi başıma yükleyebilirim.	11	5,5	32	16,0	49	24,5	45	22,5	63	31,5
16	Bilgisayarın donanım birim ve parçaları konusunda bilgiye sahibim.	16	8,0	28	14,0	62	31,0	45	22,5	49	24,5
17	Klavye kısa yol tuşlarının kullanımını bilirim.	7	3,5	12	6,0	49	24,5	61	30,5	71	35,5
18	Bilgisayarda sakladığım bilgileri dosyalama ve sınıflandırmayı bilirim.	10	5,0	7	3,5	44	22,0	55	27,5	84	42,0
19	Bilgisayarım eskiyen donanım parçalarını yenileriyle değiştirebilirim.	28	14,0	35	17,5	50	25,0	42	21,0	45	22,5
20	Bilgisayarla ilgili güncel değişimleri takip ederim.	12	6,0	29	14,5	53	26,5	52	26,0	54	27,0

Çalışma kapsamında EMYO öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanımlarına yönelik araştırmamızda ortaya konulan hipotezler parametrik olmayan testler ile sınanmıştır. Anketin değişkenleri için uygulanan

normallik testi sonucunda verilerin normal dağılmadığı görüldüğü ($p < 0,05$) için hipotezlerin sınanmasında parametrik olmayan yöntemler tercih edilmiştir. Parametrik olmayan hipotez testlerinden Mann Whitney U-testi iki bağımsız grup için elde edilen puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için uygulanmaktadır. Grupların medyan değerlerini karşılaştıran bu test, parametrik testlerden bağımsız T-Testinin karşılığı olarak düşünülebilir. Kruskal Wallis testi bağımsız iki ya da daha fazla grubun bir bağımlı değişkene ait ortamlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit eden bir yöntemdir. Kruskal Wallis testinin parametrik testlerde karşılığı tek yönlü ANOVA'dır. H_1 , H_2 ve H_3 hipotezlerinin sınanmasında iki bağımsız grup olduğu için Mann Whitney-U testi, H_4 ve H_5 hipotezlerinin sınanmasında, grup sayıları ikiden fazla olduğu için, Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Buna göre hipotez sınamı bulguları aşağıda verilmektedir.

H_1 : 1 ve 2. sınıf öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 11: H_1 hipotezinin Mann Whitney-U testi ile sınanması sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
1. Sınıf	99	109,19	10810,00	4139,00	0,035
2. Sınıf	101	91,98	9290,00		

H_1 hipotezinin sınanması için Mann Whitney-U Testi uygulanmıştır. Test sonuçlarının gösterildiği Tablo 11'e göre 1 ve 2. sınıf öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($U=4139$; $p=0,035$; $p < 0,05$). Birinci sınıf öğrencilerinin daha yüksek teknoloji kullanım düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Bu durumun birinci sınıf öğrencilerinin profili ile ikinci sınıf öğrencilerinin profilleri arasındaki farklılıktan ileri geldiği düşünülmektedir. Birinci sınıf öğrencilerinin okula sınavla yerleştirilmiş olmaları ve lise başarı düzeylerinin ikinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu bilinmektedir. Başarı düzeyi yüksek öğrencilerin başarı düzeyi düşük öğrencilere göre bilgi teknolojilerini kullanımı konusunda daha bilinçli davranmaları beklenmektedir. Bilgi teknolojilerini eksik ve yanlış kullanan öğrencilerin başarı düzeylerinin düşük olduğu, bilgisayar ve interneti bilimsel araştırma yapmaktan ziyade boş vakit geçirmek için kullandıkları, bu durumda derslerinde ve sosyal yaşamlarında sorun yaşamalarına neden olduğu belirtilmiştir (Duman, M.Z. 2008). Türkiye'de gerçekleştirilen PISA 2009 yılı öğrenci başarılarını etkileyen faktörlerin araştırıldığı bir başka çalışmada öğrencilerin bilgisayarı kelime-işlem ya da elektronik tablolaştırma programları yerine daha çok oyun ve sohbet programları için kullandıkları bu durumda öğrencilerin başarısını düşürdüğü sonucuna varılmıştır (Gürsakar, S. 2012).

H_2 : Cinsiyet, meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkilidir.

Tablo 12: H_2 hipotezinin Mann Whitney-U testi ile sınanması sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kadın	99	95,28	9433,00	4483,00	0,207
Erkek	101	105,61	10667,00		

H_2 hipotezinin sınanması için Mann Whitney-U Testi uygulanmıştır. Test sonuçlarının gösterildiği Tablo 12'ye göre cinsiyet, meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkili değildir ($U=4483$; $p=0,207$; $p > 0,05$).

H_3 : Öğrencilerin kişisel bilgisayarlara sahip olmaları bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkilidir.

H_3 hipotezinin sınanması için Mann Whitney-U Testi uygulanmıştır. Test sonuçlarının gösterildiği Tablo 13'e göre öğrencilerin kişisel bilgisayarlara sahip olmaları bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkili değildir ($U=3692$; $p=0,491$; $p > 0,05$).

Tablo 13: H_3 hipotezinin Mann Whitney-U testi ile sınanması sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kişisel bilgisayara sahip olma	146	102,21	14923,00	3692	0,491
Kişisel bilgisayara sahip olmama	54	95,87	5177,00		

H4: Mezun olunan lise türü bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkilidir.

H4 hipotezinin sınanması için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Test sonuçlarının gösterildiği Tablo 14'e göre mezun olunan lise türü bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinde etkili değildir ($X^2(2)=7,462$; $p=0,113$; $p>0,05$).

Tablo 14: H4 hipotezinin Mann Whitney-U testi ile sınanması sonuçları

Lise Türü	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Meslek Lisesi	113	103,24	4	7,462	0,113
Anadolu Lisesi	5	72,10			
Açıköğretim Lisesi	74	101,54			
İmam Hatip Lisesi	7	54,93			
Özel Lise	1	174,50			

H5: Öğrenim süresince ikamet edilen yer bilgi teknolojilerinin kullanım düzeyinde etkilidir.

H5 hipotezinin sınanması için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Test sonuçlarının gösterildiği Tablo 15'e göre öğrenim süresince ikamet edilen yer bilgi teknolojilerinin kullanım düzeyinde etkili değildir ($X^2(2)=3,318$; $p=0,345$; $p>0,05$).

Tablo 15: H3 hipotezinin Mann Whitney-U testi ile sınanması sonuçları

İkamet Türü	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Aile Yanı	102	101,14	3	3,318	0,345
Yurt	28	86,39			
Kira	70	90,30			

SONUÇLAR

Meslek yüksekokulları Türkiye'de ve tüm dünyada ülkelerin ihtiyaçlarına yönelik mesleklere uygun nitelikli insan gücü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Bilgi teknolojilerinin baş döndürücü hızla geliştiği günümüzde meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojileri ile donanımlı mezun olması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma Anadolu Üniversitesi'nde (AÜ) eğitim veren Eskişehir Meslek Yüksekokulu'nda (EMYO) okuyan öğrencilerin bilgi teknolojileri konusunda ne derece bilgiye sahibi oldukları ve bu teknolojileri hangi seviyede kullandıklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanımları üzerine yapılmış ilk çalışma olması açısından bu araştırma özgün niteliktedir. Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu'nun büro yönetimi ve yönetici asistanlığı, dış ticaret, emlak ve emlak yönetimi, turizm ve otel işletmeciliği ve pazarlama programlarında öğrenimine devam eden 200 öğrenciye 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmış anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin birinci ve ikinci sınıf olmaları ile bilgi teknolojilerini kullanımları arasında istatistiksel bir ilişki saptanmıştır.

Türkiye'de 10.07.2001 tarihinde kabul edilen 4702 sayılı kanun uyarınca; mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olacakları/olanların istedikleri takdirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim alanı içinde yer alan veya alanı dışındaki meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız olarak yerleştirilmelerine imkân tanınmıştır. Bu kanun ile amaçlanan, mesleki ve teknik ortaöğretimi bitirdikten sonra, sınavlı sistemle meslek yüksekokullarına girme imkânı olmayan öğrencilere, meslek yüksekokullarına kayıt yaptırabilme şansının verilmesidir (Yıldız ve diğerleri, 2015: 37). Bu şekilde mesleki ve teknik eğitimde bütünlüğün sağlanması amaçlanmıştır (Çiftçi, 2007: 66). Ancak sınavsız geçiş hakkının tanınmasıyla birlikte meslek liselerinden gelerek meslek yüksekokullarına sınavsız kayıt yaptıran öğrencilerin eğitim-öğretim kalitesindeki düşüklük, meslek yüksekokullarının eğitim öğretim kalitesine negatif etkide bulunmuştur (Durukan ve diğerleri, 2015: 212). Bu kapsamda yapılan diğer çalışmalar da (Şahin ve Fındık 2008), (Çağlar ve Türel, 2005: 374), (Tunç (2005: 80), (Karagül ve diğerleri, 2011), (Can, 2009: 13), (Demirtaş, 2010: 5), (Yıldız ve diğerleri 2015: 37-38), (Sönmez 2008), (Nartgün ve Yüksel 2009), (Yıldız ve diğerleri 2015), (Aşılıoğlu ve diğerleri 2016), (Kağızmanlı ve diğerleri 2016) negatif etkiyi destekler nitelikte sonuçlara ulaşmıştır. Mesleki ve teknik eğitimi iyileştirmek ve geliştirmek amacıyla 02/12/2016 tarihinde yürürlüğe giren 6764 sayılı "Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda değişiklikler yapılmıştır. Bu kanun ile mesleki ve teknik ortaöğretimden mezun olanların meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş uygulaması

kaldırılmıştır. Bu uygulamanın yerine üniversiteye geçiş sınav sonucuna göre alanında eğitim yapmak isteyen mezunlara meslek yüksekokullarına geçişte ek puan verilmesine karar verilmiştir. Bu nedenle çalışma kapsamında ankete katılan öğrencilerden 2. sınıfta öğrenim görenler sınavsız geçiş hakkından yararlanmış, 1. sınıfta öğrenim görenler ise sınavla meslek yüksekokuluna girmeye hak kazanmışlardır. Eskişehir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeylerinin araştırıldığı bu çalışmada gerçekleştirilen anket, mesleki ve teknik orta öğretimden mezun olup Eskişehir Meslek Yüksekokuluna sınavsız geçiş yapan 2. sınıf öğrencileri ile mesleki ve orta öğretimden mezun olarak son çıkarılan yasa ile sınav sonucuna göre yerleştirilen 1.sınıf öğrencilerine yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre bilgi teknolojileri kullanım düzeyleri açısından sınavsız geçiş yapan 2. sınıf öğrencileri ile sınav sonucuna göre kayıt yaptıran 1. sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farkın, öğrencilerin teknoloji konusundaki bilinç düzeyi ve konuya ilişkin daha önceki çalışmaları ve eğitimleri ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Sınavlı ve sınavsız geçişin eğitime yansımaları ile ilgili yapılan daha önceki tüm çalışmalarda öğrenciler arasında başarı düzeyi farkı olduğu ortaya konmuştur. Başarı düzeyi farkı, bilgi teknolojilerinin kullanımına yatkınlık konusunda da ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın meslek yüksekokulları öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanım düzeyleri konusunda literatüre katkı sağlayacağına ve bulgularının meslek yüksekokullarının müfredatında bulunan teknoloji derslerinin içeriklerine ışık tutacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aşılıoğlu, F., Çay, R.D. ve Şanlıbaba, P. (2016). Kalecik Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Başarı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1(6), 79-88.
- Akyurt, N. (2009). Meslek Yüksekokulları ve Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Genel Profili. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(11).
- Bahar, E., ve Kaya, F. (2013). Meslek Yüksekokulu Sosyal Programlar Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Tutumları. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1).
- Bensghir, T. K. (1996). *Bilgi teknolojileri ve örgütsel değişim* (No. 274). TODAİE.
- Can, H.G. (2009). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi (Selçuk Üniversitesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Çağlar, N. ve Türel, N. (2005). Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişle ve ÖSS Puanı ile Gelen Öğrencilerin Genel Başarı Oranlarının Karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 369-377
- Çiftçi, M. N. (2007). Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Uygulamasından Yararlanan Mesleki Teknik Eğitim Mezunu Öğrencilerin Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Demirbulat G.Ö., Saatçi G., ve Seyfioğlu E., (2017) Sınavlı Sınavsız Geçiş İle Meslek Yüksekokullarına Yerleşen Öğrencilerin Başarı Durumlarının İncelenmesi, *Journal of Current Researches on Social Sciences*, Cilt 3, Sayı 7, 115-124
- Demirtaş, Z. (2010) Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 3-13
- Durukan S., Aydın İ., Aygün, M., ve Diril, Z. (2015) Meslek Yüksekokulu Matematik Müfredatı ile DGS Soruları Arasındaki Korelasyon, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 3, Makale No:31
- Gürsaka, S. (2012). PISA 2009 Öğrenci Başarı Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi Eğitim Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.17, S.1, s.441-452
- Hatunoğlu, Z. (2006). Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının sunum kalitesine olan etkilerinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (30), 190-200.
- İçli, G. (2007). İşletmelerin meslek yüksekokulu mezunları ile ilgili görüşleri ve beklentileri (Lüleburgaz ilçe sınırlarında faaliyet gösteren işletmeler üzerine bir araştırma).
- Kağızmanlı, B., Kaya, K., Özgüler, A.T. ve Altuğ, M. (2016). Öğretim Elemanlarının Bakış Açılıyla Öğrenci Profillerinin Değerlendirilmesi: Malatya Meslek Yüksekokulu Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, 60-66
- Karagül, K., Karagül, N. ve Doğan, M. (2011). Sınavlı ve Sınavsız Geçiş için Akademik Bir Karşılaştırma. II. Uluslararası, VI. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2011, Aydın, Türkiye
- Köse, S., Gencer, A. S., ve Gezer, K. (2007). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgisayar ve *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 44-54.
- Nartgün, Ş., ve Yüksel, E. (2009). Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişte İzlenen Kriterlerin Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9(9), 189-205.
- Özdamar, K. (1997), *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.511.

- Şahin İ., ve Fındık T. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Türk Standartlar Enstitüsü Dergisi, 12(3), 65-86.
- Tunç, A. (2005). Yüksek Okullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 75-81
- Yeşil, Y., Yıldırım, M.S., ve Tokbaş, M. (2008). Büro Teknolojilerinin Kullanımı: Söğüt MYO Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Electronic Journal of Vocational Colleges- Kasım 2015 14.BÜROKON Özel Sayısı
- Yıldız, A., Sönmez, T.C., ve Ciloşoğlu, M. (2015). Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş ve Etkileri: Ama Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği. Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi, 3(Özel Sayı), 35-45
- Zeki, M.Z. (2008). İnternet Kullanımının Öğrencilerin Sosyal İlişkileri ve Okul Başarıları Üzerindeki Etkisi, Toplum ve Demokrasi Dergisi, 2 (3), Mayıs-Ağustos, s.93-112